

ПРОТОКОЛ

№ 105

София, 21.05.2020 година

Днес, 21.05.2020 г. от 10:02 ч. се проведе закрито заседание на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията), в пълен състав, ръководено от председателя доц. д-р Иван Н. Иванов.

На заседанието присъстваха членовете на Комисията Светла Тодорова, Ремзи Осман, Александър Йорданов, Владко Владимиров, Георги Златев, Евгения Харитонова, Димитър Кочков и главният секретар Росица Тоткова (без право на глас).

На заседанието присъстваха П. Младеновски – директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“, И. Александров – началник на отдел „Цени и лицензии: електропроизводство, ВКП на електрическа и топлинна енергия“ и експерти на КЕВР.

Председателят установи, че няма други предложения, както и няма правни пречки за провеждане на заседанието, което протече при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Доклад относно проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия и проект на акт.

Работна група: Пламен Младеновски, Елена Маринова,
Ивайло Александров, Юлиан Стоянов, Радостина Методиева,
Силвия Петрова и Радослав Райков

2. Доклад относно проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 5 от 2014 г. за регулиране на цените на топлинната енергия и проект на акт.

Работна група: Пламен Младеновски, Елена Маринова,
Ивайло Александров, Цветанка Камбурова,
Йовка Велчева и Надежда Иванова

По т.1. Комисията разгледа доклад относно проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия (обн. ДВ, бр. 25 от 2017 г.) и проект на акт.

Във връзка със законово вменените ѝ правомощия, регламентирани в чл. 36, ал. 3 от Закона за енергетиката (ЗЕ), Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР,

Комисията) е приела Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия (НРЦЕЕ, Наредбата), която е обнародвана в ДВ, бр. 25 от 24.03.2017 г.

Със Закона за допълнение на Закона за енергетиката, обнародван в ДВ, бр. 38 от 24.04.2020 г. (ЗД на ЗЕ), са извършени промени в Закона за енергетиката (ЗЕ), част от които налагат подзаконовите актове по прилагането му, в т.ч. и НРЦЕЕ, да се приведат в съответствие със закона.

Предвид гореизложеното, със Заповед № 3-Е-61 от 24.04.2020 г. на председателя на КЕВР е сформирана работна група, която да изготви доклад и проект на Наредба за изменение и допълнение на НРЦЕЕ (проект на НИД на НРЦЕЕ) в съответствие с чл. 28 от Закона за нормативните актове (ЗНА).

Изготвеният проект на НИД на НРЦЕЕ, както и докладът, съдържащ мотивите към него, са приети от КЕВР с решение по Протокол № 93, т. 2 от 30.04.2020 г.

Проведена е процедура в съответствие с разпоредбите на ЗНА, на Административнопроцесуалния кодекс и на ЗЕ. На 30.04.2020 г. проектът на НИД на НРЦЕЕ е публикуван на интернет страницата на КЕВР, ведно с доклада, съдържащ мотивите, както и на Портала за обществени консултации. В изпълнение на разпоредбите на чл. 14 от ЗЕ, на 05.05.2020 г. КЕВР е провела процедура по обществено обсъждане със заинтересованите лица на проекта на Проекта на НИД на НРЦЕЕ и доклада. По повод на публикуваните доклад и проект на НИД на НРЦЕЕ, както и в законоустановения срок след проведеното обществено обсъждане, в Комисията са постъпили становища, както следва от: „Топлофикация-Бургас“ ЕАД с вх. № Е-14-13-7 от 04.05.2020 г.; адв. Върбан Йорданов Лилев, пълномощник на инж. Огнян Георгиев Винаров, представляващ БТТП и НПО „Граждански контрол“ с вх. № О-12-00-272 от 04.05.2020 г.; „Брикел“ ЕАД с вх. № О-14-31-3 от 04.05.2020 г.; „Топлофикация-Враца“ ЕАД с вх. № Е-14-16-8 от 05.05.2020 г.; „Топлофикация-Плевен“ ЕАД с вх. № Е-14-04-11 от 05.05.2020 г.; „Гражданско движение за национално единство и спасение“ – ГД „ДНЕС“ с вх. № Е-12-00-281 от 11.05.2020 г.; Омбудсмана на Република България с вх. № О-04-04-11 от 12.05.2020 г. и вх. № О-04-04-12 от 14.05.2020 г.; „Топлофикация София“ ЕАД с вх. № Е-14-01-19 от 13.05.2020 г.; „Топлофикация-Разград“ АД с вх. № Е-14-16-8 от 15.05.2020 г.; „ЕВН България Топлофикация“ ЕАД с вх. № Е-14-49-10 от 15.05.2020 г. и с вх. № Е-14-49-12 от 18.05.2020 г. Във връзка със становищата от заинтересованите страни по проекта на НИД на НРЦЕЕ и по доклада към него, подробни мотиви са изложени в съгласувателна таблица, приложена към настоящия доклад.

След обсъждане и анализ на относимите факти и обстоятелства се установи следното:

Съгласно чл. 28, ал. 1 и ал. 2 от ЗНА, в редакцията обн. ДВ, бр. 34 от 2016 г., в сила от 4.11.2016 г., проектът на нормативен акт се внася за обсъждане и приемане от компетентния орган заедно с мотивите, съответно доклада към него и предварителната оценка на въздействието по чл. 20 от ЗНА, като мотивите, съответно докладът, следва да съдържат: причините, които налагат приемането; целите, които се поставят; финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба; очакваните резултати от прилагането, включително финансовите, ако има такива; анализ за съответствие с правото на Европейския съюз. Предвид разпоредбата на § 5 от ПЗР към ЗНА, за приеманите от КЕВР подзаконовни нормативни актове не се изисква изготвяне на предварителна оценка на въздействието по чл. 20 от ЗНА.

Във връзка с горното е изготвен проект на НИД на НРЦЕЕ и мотиви за неговото приемане, които са изложени по-долу в настоящия доклад.

1. Причини, които налагат приемането на НИД на НРЦЕЕ:

Със ЗД на ЗЕ, по нов начин е регламентирано правомощието на КЕВР да определя цените, а именно същите да се утвърждават от Комисията ежемесечно и да се прилагат от първо число на месеца, за който са утвърдени.

Природният газ е основно гориво, ползвано от дружествата, произвеждащи електрическа енергия по комбиниран начин, съответно основен разход, поради което ежемесечното утвърждаване на цените на природния газ налага по нов начин да бъде регламентирано отразяването на този разход в цените на електрическата енергия по време на регулаторния период.

Във връзка с изменението на чл. 30, ал. 1, т. 7 от ЗЕ е необходимо съответните разпоредби на НРЦЕЕ, уреждащи образуването на преференциалната цена на електрическата енергия, произведена от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия да се приведат в съответствие с посочените изменения на ЗЕ, и по-конкретно начинът на остойностяването на разходите за основно гориво – природен газ.

След разглеждане и анализ на необходимите изменения и допълнения на Наредбата се установи, че същите не са в такава степен многобройни и важни и не налагат отмяна и приемане на изцяло нова НРЦЕЕ, като е достатъчно отразяването им в действащата такава.

2. Целите, които се поставят:

С проекта на НИД на НРЦЕЕ се цели привеждането на акта в съответствие с последните допълнения на ЗД на ЗЕ, свързани с разширените правомощия на КЕВР в областта на ценовото регулиране, посочени по-горе.

Предлага се допълнение на чл. 24 и създаването на нов чл. 24а. С посочените изменения и допълнения на НРЦЕЕ се регламентира възможността за целите на ценообразуването, КЕВР да определя прогнозна цена на природния газ за всеки регулаторен/ценови период въз основа на съответен анализ. Причината, която налага определянето от Комисията на тази цена е формирането на цената на природния газ по нов начин – ежемесечно. На следващо място с цел справедливо разпределяне на разходите за закупуването на квоти за въглеродни емисии между енергийните предприятия и крайните клиенти е предвидено за целите на ценообразуването, КЕВР остойностява разходите за квоти за въглеродни емисии по индивидуална прогнозна цена на въглеродните емисии, изчислена въз основа на прогнозна цена на тон въглеродни емисии и коефициент, отразяващ прогнозните количества горива и количества отделени емисии. Също така с цел избягване на обогатяване, съответно обедняване на определени енергийни предприятия спрямо други е въведен и механизъм за справедливо разпределение на съответно компенсиране на приходите които са недовзети или взети в повече, както и е предвидена възможност за тяхното пълно или частично разсрочване за следващи периоди. В тази връзка е изменен и допълнен и чл. 19 с цел предоставяне на възможност по отношение на всички производители на електрическа енергия, КЕВР да може да коригира техните цени, съответно да разсрочва извършените корекции за следващи периоди.

Във връзка с предложените изменения и допълнения е необходимо създаването на точка 16б в § 1 от Допълнителните разпоредби на наредбата, която да дефинира понятието „Съществено изменение между определената прогнозна цена на природния газ за съответен период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода“.

На следващо място с изменението на чл. 38, ал. 1 е регламентирана хипотеза за изменение на цените по време на ценовия/регулаторния период при условие, че е налице съществено изменение между определената прогнозна цена на природния газ за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода, а със създадената ал. 2 е конкретизирано видът на корекцията, която КЕВР може да извърши и за какъв период. С това се създават условия спазване на принципите за икономическа

обоснованост на цените и за справедливото разпределение на възникналите допълнителни разходи, съответно приходи.

С цел ясно и точно изпълнение на правомощията на КЕВР във връзка с предвиденото изменение на чл. 38, ал. 1 от НРЦЕЕ на цените е създаден нов чл. 44а, който регламентира процедурата, по която се извършва изменение на цените по време на ценовия/регулаторния период.

3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

Прилагането на проекта на НИД на НРЦЕЕ не е обвързано с разходи за държавния бюджет.

4. Очаквани резултати от прилагането:

В резултат от приемането на проекта на НИД на НРЦЕЕ Наредбата ще бъде приведена в съответствие с последните допълнения на ЗЕ. С направените изменения и допълнения ще се постигне по-точно и правилно формиране на цените на електрическата енергия както и по-справедливо разпределение на разходите, съответно приходи между съответните енергийни предприятия и крайните клиенти.

5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

Предложеният проект на НИД на НРЦЕЕ е в съответствие и не нарушава основни права и принципи от правото на Европейския съюз.

Изказвания по т.1.:

Докладва П. Младеновски. Във връзка с правомощията на Комисията по чл. 36, ал. 3 от ЗЕ КЕВР е приела Наредба № 1 от 14.03.2017 г. С последните изменения от 24.04.2020 г. на ЗЕ са извършени промени, част от които налагат подзаконовите актове по прилагането му, в т.ч. и НРЦЕЕ, да се приведат в съответствие със закона. Работната група е изготвила проект за изменение и допълнение на НРЦЕЕ, който е приет от Комисията на закрито заседания, проведено на 30 април 2020 г. След проведеното обществено обсъждане в Комисията са постъпили становища от: „Топлофикация-Бургас“ ЕАД, адв. Върбан Йорданов Лилев (пълномощник на инж. Огнян Георгиев Винаров, представляващ БТТП и НПО „Граждански контрол“), „Брикел“ ЕАД, „Топлофикация-Враца“ ЕАД, „Топлофикация-Плевен“ ЕАД, „Гражданско движение за национално единство и спасение“ – ГД „ДНЕС“, Омбудсмана на Република България, „Топлофикация София“ ЕАД, „Топлофикация-Разград“ АД и „ЕВН България Топлофикация“ ЕАД. След анализ на постъпилите становища и предложения работната група е приела част от тях, като е отхвърлила по-голямата част.

Първото прието предложение е на Омбудсмана на Република България, който е възразил срещу дадената възможност, но не и задължение на Комисията, задължително да прилага предвидената корекция на необходимите приходи в края на регулаторния период. Това е прието, като е останало единствено възможността да прилага по преценка на Комисията само когато по средата на регулаторния период се променя цената.

Друго прието предложение е във формулата за изчисление на корекцията да се включват емисии въз основа на отчетените такива като мерна единица тон, а да не се обвързват с произведената електрическа и топлинна енергия, тъй като част от когенерациите произвеждат и само топлинна/електрическа енергия, и по този начин се изкривява крайният резултат.

Друго предложение, което е прието, е на „Топлофикация-Разград“ АД. Отново във формулата за изчисление е прието към отчетените разходи за газ да се отчитат и отчетените разходи за пренос и достъп до газопреносната и газоразпределителната мрежи, тъй като там регулаторните периоди не съвпадат с регулаторните периоди на цените на топлината енергия.

Това е всичко, което е възприето. Останалите предложения са мотивирано отклонени, като мотивите са представени в съгласувателна таблица, приложение към

доклада.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 21, ал. 1, т. 3 и чл. 36, ал. 3 от Закона за енергетиката, чл. 26 и чл. 28 от Закона за нормативните актове, работната група предлага на Комисията да вземе следните решения:

1. Да приеме настоящия доклад;
2. Да приеме Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия;
3. Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия да бъде изпратена в „Държавен вестник“ за обнародване.

И. Н. Иванов установи, че няма изказвания и подложи на гласуване проекта на решение.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 21, ал. 1, т. 3 и чл. 36, ал. 3 от Закона за енергетиката, чл. 26 и чл. 28 от Закона за нормативните актове, Комисията

Р Е Ш И:

1. Приема доклад относно проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия (обн. ДВ, бр. 25 от 2017 г.);

2. Приема Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия, както следва:

НАРЕДБА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБА № 1 ОТ 2017 Г. ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ЦЕНИТЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКАТА ЕНЕРГИЯ (ОБН., ДВ, БР. 25 ОТ 2017 Г.)

§ 1. В чл. 19 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се ал. 2:

„(2) За целите на ценообразуването по ал. 1, разходите за основно гориво – природен газ, се остойностяват по реда на чл. 24, ал. 5, а разходите за квоти за въглеродни емисии – по реда на чл. 24, ал. 6.

2. Създава се нова ал. 3:

„(3) Необходимите приходи на производителите по ал. 1 се коригират по реда на чл. 24а.“

3. Съществуващата ал. 3 става съответно ал. 4.

§ 2. В чл. 24 се създават ал. 5 и ал. 6:

„(5) За целите на ценообразуването, разходите за основно гориво – природен газ, се остойностяват, въз основа на:

1. определена прогнозна цена на природния газ за регулаторния/ценовия период въз основа на прогнозни стойности на ценообразуващите елементи по чл. 11а и чл. 17 от Наредба № 2 от 19.03.2013 г. за регулиране на цените на природния газ, обн. ДВ, бр. 33 от 2013 г., на цената, по която общественият доставчик продава природен газ на лице, на което е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия. Прогнозирането на цената за съответното тримесечие се извършва при отчитане на цените на фючърсни сделки за съответния газов хъб, предвиден в условията на търговските договори, по които общественият доставчик купува природен газ за вътрешния пазар, както и на тенденцията за изменение на цените на мазута и газьола, предвидени в

условията на тези договори. Прогнозната цена на природния газ се определя за регулаторния/ценовия период и по тримесечия;

2. изчислена за съответното енергийно предприятие годишна индивидуална прогнозна цена на природния газ за регулаторния/ценовия период въз основа на прогнозните цени на природния газ по т. 1 и индивидуалното потребление по тримесечия, като среднопретеглена стойност, към която се добавят цените за достъп и пренос през газопреносната, съответно газоразпределителната мрежа.

(6) За целите на ценообразуването, разходите за квоти за въглеродни емисии се изчисляват въз основа на прогнозна цена на въглеродните емисии и прогнозни количества отделени емисии. Прогнозните количества отделени емисии се изчисляват по формулата за изчисляване на годишни емисии от формуляра за докладване съгласно чл. 6, ал. 1 от Наредбата за условията, реда и начина за изготвяне на докладите и за верификация на докладите на операторите на инсталации и на авиационните оператори и за изготвяне и проверка на заявления на нови участници (обн. ДВ. бр.75 от 2014 г.) и при отчитане на данните за емисионен фактор, долна топлина на изгаряне и коефициент на окисление съгласно верифицираните доклади на енергийните предприятия по чл. 36 от Закона за ограничаване изменението на климата, както и на прогнозните количества горива.“.

§ 3. Създава се нов чл. 24а:

„Чл. 24а. (1) При определяне на преференциалната цена на електрическата енергия, произведена от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия за следващия регулаторен/ценови период, при установяване на разлика от предходния регулаторен/ценови период между прогнозните и отчетените разходи, формиращи разходите за основно гориво – природен газ и разходите за квоти за въглеродни емисии, необходимите годишни приходи се коригират с тази разлика по следната формула:

$$N_t = Q_g * (C_{пг} - C_{п})_t + Q_e * (C_{пе} - C_{п})_t \pm P_{t-1} \text{ където:}$$

N_t – размер на разликата от предходния регулаторен/ценови период, лв.;

Q_g – отчетено количество природен газ за ценовия период, MWh;

$C_{пг}$ – индивидуална прогнозна цена на природния газ за регулаторния/ценовия период, изчислена по реда на чл. 24, ал. 5, т. 2, лв./MWh;

$C_{п}$ – отчетена индивидуална цена на природния газ за регулаторния/ценовия период, изчислена въз основа на отчетените помесечни количества потребен природен газ и постигнатата помесечна цена, като среднопретеглена стойност, към която се добавят отчетените цени за достъп и пренос през газопреносната, съответно газоразпределителната мрежа, лв./MWh;

Q_e – отчетено количество въглеродни емисии за регулаторния период, тон;

$C_{пе}$ – прогнозна цена на въглеродните емисии, лв./тон;

$C_{п}$ – отчетена средна цена на въглеродните емисии на проведените първични търгове на Европейската енергийна борса за регулаторния период, лв./тон;

P – разлика между прогнозните и отчетените разходи, формиращи разходите за основно гориво – природен газ и разходите за квоти за въглеродни емисии, в резултат на прогнозни количества и разходи, използвани за определяне на N_{t-1} , лв.;

t – ценовият период.

(2) В случай, че постигнатата помесечна цена на природния газ ($C_{п}$) по ал. 1:

1. е по-висока от утвърдената от комисията цена за съответния месец, по която общественият доставчик продава природен газ на лице, на което е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия ($C_{бг}$), за изчислението на годишната индивидуална цена за регулаторния/ценовия период се използва утвърдената от комисията

цена на обществения доставчик на природен газ;

2. е по-ниска от утвърдената от комисията цена за съответния месец, по която общественият доставчик продава природен газ на лице, на което е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия (Цбг), за изчисляването на годишната индивидуална цена за регулаторния/ценовия период се използва цена (Цп), изчислена по формулата:

$$\text{ЦпI} = 0,5 * (\text{Цбг} + \text{Цп}).$$

(3) Корекцията по ал. 1 може да бъде разсрочвана изцяло или частично при спазване на принципите по Закона за енергетиката.“.

§ 4. Съществуващият чл. 24а става съответно чл. 24б.

§ 5. В чл. 38 се правят следните изменения и допълнения:

1. Ал. 1 се изменя така:

„(1) Комисията има право при необходимост по време на регулаторния/ценовия период, но не по-често от веднъж на 6 месеца, да измени преференциалните цени, съответно премиите, за електрическата енергия, произведена от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, както и цените по чл. 19, ал. 1, при условие, че е налице съществено изменение между определената прогнозна цена на природния газ за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода.“.

2. Създава се нова ал. 2:

„(2) При изменението на цените по ал. 1, комисията може да приложи и корекцията по чл. 24а за периода от началото на регулаторния/ценовия период до това изменение.“.

3. Съществуващата ал. 2 става съответно ал. 3 и се изменя, като в началото на изречението се добавят думите „Извън случаите по ал. 1,“, а думата „ценовия“ се заменя с думите „регулаторния/ценовия“.

4. Съществуваща ал. 3 става ал. 4.

5. Съществуващата ал. 4 става съответно ал. 5 и се изменя, като навсякъде думите „ал. 3, т. 3“ се заменят с думите „ал. 4, т. 3“.

6. Съществуващата ал. 5 става съответно ал. 6 и се изменя, като думите „ал. 3 и 4“ се заменят с думите „ал. 4 и 5“.

7. Съществуващата ал. 6 става съответно ал. 7 и се изменя, като думите „ал. 7“ се заменят с думите „ал. 8“.

8. Съществуващите ал. 7 и ал. 8 стават съответно ал. 8 и ал. 9.

9. Съществуващата ал. 9 става съответно ал. 10 и се изменя, като думите „ал. 6 и 8“ се заменят с думите „ал. 7 и 9“.

§ 6. В чл. 38а думите „чл. 38, ал. 1 и/или 2“ се заменят с думите „чл. 38, ал. 1 и/или 3“.

§ 7. Създава се чл. 44а:

„Чл. 44а. (1) Производство за изменение на цени по чл. 38, ал. 1 се открива по инициатива на комисията.

(2) Комисията на закрито заседание приема решение за откриване на производство по ал. 1, доклад и проект на решение, и насрочва дата и час за провеждане на открито заседание и обществено обсъждане.

(3) Откритото заседание и общественото обсъждане се провеждат на една и съща дата в срок до 5 дни от закритото заседание по ал. 2.

(4) След изтичане на срока по чл. 14, ал. 3 от Закона за енергетиката комисията провежда закрито заседание, на което приема решение.“.

§ 8. В § 1 от допълнителната разпоредба се създава т. 16б:

„16б. „Съществено изменение между определената прогнозна цена на природния газ за регулаторния/ценовия период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода“ е налице, ако това изменение е в размер над 15 на сто.“.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 9. Заварените към датата на влизане в сила на наредбата административни производства се довършват по реда на тази наредба. При утвърждаване и/или определяне на цените за регулаторния период от 01.07.2020 г. до 30.06.2021 г. комисията не извършва корекции по реда на чл. 19, ал. 3 и чл. 24а.

§ 10. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в „Държавен вестник“.

3. Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия да бъде изпратена в „Държавен вестник“ за обнародване.

В заседанието по **точка първа** участват председателят Иван Н. Иванов и членовете на Комисията Светла Тодорова, Ремзи Осман, Александър Йорданов, Владко Владимиров, Георги Златев, Евгения Харитоновна, Димитър Кочков.

Решението е взето с **осем гласа „за“** (Иван Н. Иванов - за, Светла Тодорова - за, Ремзи Осман - за, Александър Йорданов – за, Владко Владимиров - за, Георги Златев – за, Евгения Харитоновна – за, Димитър Кочков – за), от които **четири гласа** (Александър Йорданов, Владко Владимиров, Георги Златев, Евгения Харитоновна) на членовете на Комисията със стаж в енергетиката.

По т.2. Комисията разгледа доклад относно **проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 5 от 2014 г. за регулиране на цените на топлинната енергия (ДВ, бр. 10 от 2014 г.)** и проект на акт.

Във връзка със законово вменените ѝ правомощия, регламентирани в чл. 36, ал. 3 от Закона за енергетиката (ЗЕ), Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) е приела Наредба № 5 от 23.01.2014 г. за регулиране на цените на топлинната енергия (НРЦТЕ, Наредбата, обн. ДВ. бр. 10 от 2014 г., доп. ДВ. бр. 17 от 2014 г., изм. и доп. ДВ. бр. 52 от 2018г.), която е в сила от 04.02.2014 г.

Със Закона за допълнение на Закона за енергетиката, обнародван в ДВ, бр. 38 от 24.04.2020 г. (ЗД на ЗЕ), са извършени промени в Закона за енергетиката (ЗЕ), част от които налагат подзаконовите актове по прилагането им, в т.ч. и НРЦТЕ, да се приведат в съответствие със закона.

Предвид гореизложеното, със Заповед № 3-Е-60 от 24.04.2020 г. на председателя на КЕВР е сформирана работна група, която да изготви доклад и проект на Наредба за изменение и допълнение на НРЦТЕ (проект на НИД на НРЦТЕ) в съответствие с чл. 28 от Закона за нормативните актове (ЗНА).

Изготвеният проект на НИД на НРЦТЕ, както и докладът, съдържащ мотивите към него, са приети от КЕВР с решение по Протокол № 93, т. 3 от 30.04.2020 г.

Проведена е процедура в съответствие с разпоредбите на ЗНА, на Административнопроцесуалния кодекс и на ЗЕ. На 30.04.2020 г. проектът на НИД на НРЦТЕ е публикуван на интернет страницата на КЕВР, ведно с доклада, съдържащ

мотивите, както и на Портала за обществени консултации. В изпълнение на разпоредбите на чл. 14 от ЗЕ, на 05.05.2020 г. КЕВР е провела процедура по обществено обсъждане със заинтересованите лица на проекта на НИД на НРЦТЕ и доклада. По повод на публикуваните доклад и проект на НИД на НРЦТЕ, както и в законоустановения срок след проведеното обществено обсъждане, в Комисията са постъпили становища, както следва от: адв. Върбан Йорданов Лилов, пълномощник на инж. Огнян Георгиев Винаров, представляващ БТТП и НПО „Граждански контрол” с вх. № О-12-00-272 от 04.05.2020 г.; „Брикел“ ЕАД с вх. № О-14-31-3 от 04.05.2020 г.; „Топлофикация-Враца“ ЕАД с вх. № Е-14-06-8 от 05.05.2020 г.; „Топлофикация-Плевен“ ЕАД с вх. № Е-14-04-12 от 05.05.2020 г.; „Гражданско движение за национално единство и спасение“ – ГД „ДНЕС“ с вх. № Е-12-00-281 от 11.05.2020 г.; Омбудсман на Република България с вх. № О-04-04-10 от 12.05.2020 г. и вх. № О-04-04-13 от 14.05.2020 г.; „Топлофикация София“ ЕАД с вх. № Е-14-01-19 от 13.05.2020 г.; „Булгаргаз“ ЕАД с вх. № Е-15-20-29 от 13.05.2020 г., „Топлофикация-Разград“ АД с вх. № Е-14-16-8 от 15.05.2020 г.; „ЕВН България Топлофикация“ ЕАД с вх. № Е-14-49-11 от 18.05.2020 г., Ясен Деянов Цветанов с вх. № О-12-00-269 от 04.05.2020 г. и с вх. № О-12-00-269 от 07.05.2020 г., Гражданска платформа „Изправи се.БГ“ с вх. № О-12-00-271 от 04.05.2020 г. и вх. № О-12-00-293 от 19.05.2020 г., Цветанка Илиева Цанева с вх. № Е-12-00-289 от 18.05.2020 г. и „Топлофикация-Плевен“ ЕАД с вх. № Е-14-04-14 от 19.05.2020 г.

Във връзка със становищата от заинтересованите страни по проекта на НИД на НРЦТЕ и по доклада към него, подробни мотиви са изложени в съгласувателна таблица, приложена към настоящия доклад.

След обсъждане и анализ на относимите факти и обстоятелства се установи следното:

Съгласно чл. 28, ал. 1 и ал. 2 от ЗНА, проектът на нормативен акт се внася за обсъждане и приемане от компетентния орган заедно с мотивите, съответно доклада към него и предварителната оценка на въздействието по чл. 20 от ЗНА, като мотивите, съответно докладът, следва да съдържат: причините, които налагат приемането; целите, които се поставят; финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба; очакваните резултати от прилагането, включително финансовите, ако има такива; анализ за съответствие с правото на Европейския съюз. Предвид разпоредбата на § 5 от ПЗР към ЗНА, за приеманите от КЕВР подзаконовни нормативни актове не се изисква изготвяне на предварителна оценка на въздействието по чл. 20 от ЗНА.

Във връзка с горното е изготвен проект на НИД на НРЦТЕ и мотиви за неговото приемане, които са изложени по-долу в настоящия доклад.

1. Причини, които налагат приемането на НИД на НРЦТЕ:

Със ЗД на ЗЕ по нов начин е регламентирано правомощието на КЕВР, съгласно чл. 30, ал. 1, т. 7 от ЗЕ, да определя цените на природния газ, по които общественият доставчик продава природен газ на крайните снабдители на природен газ и на лице, на което е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия, а именно същите да се утвърждават от Комисията ежемесечно и да се прилагат от първо число на месеца, за който са утвърдени.

Природният газ е основно гориво, ползвано от дружествата, произвеждащи топлинна енергия, съответно основен разход, поради което ежемесечното утвърждаване на цените на природния газ налага по нов начин да бъде регламентирано отразяването на този разход в цените на топлинната енергия по време на регулаторния/ценовия период.

Във връзка с изменението на чл. 30, ал. 1, т. 7 от ЗЕ е необходимо съответните разпоредби на НРЦТЕ, уреждащи образуването на цената на топлинната енергия, да се

приведат в съответствие с посочените изменения на ЗЕ, и по-конкретно начинът на остойносттаването на разходите за основно гориво – природен газ.

За производителите от сектор „Топлоенергетика“ съществени са и разходите за квоти за емисии на парникови газове по Европейската схема за търговия с емисии (ЕСТЕ). Тези разходи се характеризират с голяма динамика в цените на квотите и намаляване на разпределяните безплатни квоти, което води до увеличаване на задълженията на дружествата за закупуване на квоти. Предвид значителната стойност на тези разходи и трудностите при прогнозирането им, както по отношение на цените на квотите, така и по отношение на количествата емисии, които ще бъдат отделени през предстоящия период, е необходимо да бъдат създадени нормативни правила за коректно отразяване на разходите в цените, чрез правила за компенсиране на разликите от предходния ценови/регулаторен период, с оглед спазване на принципите на ценово регулиране по чл. 31, т. 2 от ЗЕ (цените на енергийните предприятия да възстановяват икономически обосноваваните разходи за дейността им), както и по чл. 23, т. 4 от ЗЕ (за осигуряване на баланс между интересите на енергийните предприятия и клиентите).

След разглеждане и анализ на необходимите изменения и допълнения на Наредбата се установи, че същите не са в такава степен многобройни и важни и не налагат отмяна и приемане на изцяло нова НРЦТЕ, като е достатъчно отразяването им в действащата такава.

2. Целите, които се поставят:

С проекта на НИД на НРЦТЕ се цели привеждането на акта в съответствие с последните допълнения на ЗД на ЗЕ, свързани с изменение на правомощията на КЕВР в областта на регулиране на цените на природния газ, посочени по-горе, както и извършване на промени в Наредбата, в резултат от анализа на прилагането ѝ.

Предлага се допълнение на чл. 8, в който подробно са регламентирани прогнозните годишни разходи. С предложените изменения и допълнения на НРЦТЕ се изясняват правилата за прогнозиране на разходите при утвърждаване на цените за новия ценови/регулаторен период, както и за коригирането им в края на периода, въз основа на отчетни данни за същия период. В тази връзка се регламентира възможността за целите на ценообразуването, КЕВР да определя прогнозна цена на природния газ за всеки регулаторен/ценови период въз основа на анализ за икономическа обосновааност на прогнозните разходи. Причината, която налага определянето от Комисията на прогнозна цена на природния газ за съответния период е формирането на цената на природния газ по нов начин – ежемесечно.

С цел справедливо и коректно отразяване в цените на разходите за закупуването на квоти за въглеродни емисии е предвидено за целите на ценообразуването, КЕВР да остойносттава разходите за квоти за въглеродни емисии по индивидуална прогнозна цена на въглеродните емисии, изчислена въз основа на прогнозна цена на тон въглеродни емисии и коефициент, отразяващ прогнозните количества горива и количества отделени емисии. Също така с цел избягване на обогатяване, съответно обедняване на определени енергийни предприятия спрямо други е въведен и механизъм за справедливо компенсиране на приходите, които са недовзети или взети в повече, както и е предвидена възможност за тяхното пълно или частично разсрочване за следващи периоди.

На следващо място с изменението на чл. 22, ал. 1 е регламентирана хипотеза за изменение на цените по време на ценовия/регулаторния период при условие, че е налице съществено изменение между определената прогнозна цена на природния газ за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода, а със създадената ал. 2 е конкретизиран видът на корекцията, която КЕВР може да извърши и за какъв период. С това се създават условия спазване на принципите за икономическа

обоснованост на цените и за справедливото разпределение на възникналите допълнителни разходи, съответно приходи.

С цел ясно и точно изпълнение на правомощията на КЕВР във връзка с предвиденото изменение на чл. 22, ал. 1 от НРЦТЕ на цените е създаден нов чл. 27а, който регламентира процедурата, по която се извършва изменение на цените по време на ценовия/регулаторния период.

Във връзка с предложените изменения и допълнения е необходимо създаването на нова точка 20 в § 1 от Допълнителните разпоредби на Наредбата, която да дефинира понятието „Съществено изменение между определената прогнозна цена на природния газ за съответен период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода“.

3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

Прилагането на проекта на НИД на НРЦТЕ не е обвързано с разходи за държавния бюджет.

4. Очаквани резултати от прилагането:

В резултат от приемането на проекта на НИД на НРЦТЕ Наредбата ще бъде приведена в съответствие с последните допълнения на ЗЕ, както и ще се постигне точно и правилно формиране на цените на топлинната енергия, както и по-справедливо разпределение на разходите, съответно приходи между съответните енергийни предприятия и крайните клиенти.

5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

Предложеният проект на НИД на НРЦТЕ е в съответствие и не нарушава основни права и принципи от правото на Европейския съюз.

Изказвания по т.2.:

Докладва П. Младеновски. Във връзка със законовите правомощия, вменени в чл. 36, ал. 3 от ЗЕ на Комисията за енергийно и водно регулиране, тя приема Наредба № 5 за регулиране на цените на топлинната енергия. Във връзка с последните изменения на ЗЕ от 24.04.2020 г. работната група е предложила на Комисията проект за изменение и допълнение на НРЦТЕ, който е приет от Комисията на 30 април 2020 г. След проведеното обществено обсъждане със заинтересованите лица са получени следните становища в законоустановения срок: адв. Върбан Йорданов Лилков (пълномощник на инж. Огнян Георгиев Винаров), „Брикел“ ЕАД, „Топлофикация-Враца“ ЕАД, „Топлофикация-Плевен“ ЕАД, „Гражданско движение за национално единство и спасение“ – ГД „ДНЕС“, Омбудсман на Република България, „Топлофикация София“ ЕАД, „Булгаргаз“ ЕАД, „Топлофикация-Разград“ АД, „ЕВН България Топлофикация“ ЕАД, Ясен Деянов Цветанов, Гражданска платформа „Исправи се.БГ“, Цветанка Илиева Цанева и „Топлофикация-Плевен“ ЕАД. Аналогично на доклада по предходната точка, същите предложения са приети, като останалите са мотивирано отхвърлени. П. Младеновски отбеляза, че е пропуснал да каже в предходната точка, че във връзка със становището на „Булгаргаз“ ЕАД в член, описващ начина на изчисление, е заличен договорът на „Булгаргаз“ ЕАД с ООО „Газпром Экспорт“, както са заличени и газовият хъб ТТФ, тъй като според дружеството те представляват търговска чувствителна информация. Това е допълнение към промените, които са докладвани по предходната точка.

В тази връзка и на основание чл. 21, ал. 1, т. 3 и чл. 36, ал. 3 от Закона за енергетиката, чл. 26 и чл. 28 от Закона за нормативните актове, работната група предлага на Комисията да вземе следните решения:

1. Да приеме настоящия доклад;
2. Да приеме Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 5 от 2014 г. за регулиране на цените на топлинната енергия;

3. Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 5 от 2014 г. за регулиране на цените на топлинната енергия да бъде изпратена в „Държавен вестник“ за обнародване.

И. Н. Иванов установи, че няма изказвания и подложи на гласуване проекта на решение.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 21, ал. 1, т. 3 и чл. 36, ал. 3 от Закона за енергетиката, чл. 26 и чл. 28 от Закона за нормативните актове, Комисията

Р Е Ш И:

1. Приема доклад относно проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 5 от 2014 г. за регулиране на цените на топлинната енергия (ДВ, бр. 10 от 2014 г.);

2. Приема Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 5 от 2014 г. за регулиране на цените на топлинната енергия, както следва:

НАРЕДБА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБА № 5 ОТ 2014 Г. ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ЦЕНИТЕ НА ТОПЛИННАТА ЕНЕРГИЯ (ДВ, БР. 10 ОТ 2014 Г.)

§ 1. В чл. 8 се създават нови алинеи 8, 9, 10, 11 и 12:

„(8) За целите на ценообразуването, разходите за основно гориво – природен газ, се остойностяват, въз основа на:

1. определена прогнозна цена на природния газ за регулаторния/ценовия период въз основа на прогнозни стойности на ценообразуващите елементи по чл. 11а и чл. 17 от Наредба № 2 от 19.03.2013 г. за регулиране на цените на природния газ, обн. ДВ, бр. 33 от 2013 г., на цената, по която общественият доставчик продава природен газ на лице, на което е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия. Прогнозирането на цената за съответното тримесечие се извършва при отчитане на цените на фючърсни сделки за съответния газов хъб, предвиден в условията на търговските договори, по които общественият доставчик купува природен газ за вътрешния пазар, както и на тенденцията за изменение на цените на мазута и газьола, предвидени в условията на тези договори. Прогнозната цена на природния газ се определя за регулаторния/ценовия период и по тримесечия;

2. изчислена за съответното енергийно предприятие годишна индивидуална прогнозна цена на природния газ за регулаторния/ценовия период въз основа на прогнозните цени на природния газ по т. 1 и индивидуалното потребление по тримесечия, като среднопретеглена стойност, към която се добавят цените за достъп и пренос през газопреносната, съответно газоразпределителната мрежа.

(9) За целите на ценообразуването, разходите за квоти за въглеродни емисии се изчисляват въз основа на прогнозна цена на въглеродните емисии и прогнозни количества отделени емисии. Прогнозните количества отделени емисии се изчисляват по формулата за изчисляване на годишни емисии от формуляра за докладване съгласно чл. 6, ал. 1 от Наредбата за условията, реда и начина за изготвяне на докладите и за верификация на докладите на операторите на инсталации и на авиационните оператори и за изготвяне и проверка на заявления на нови участници (обн. ДВ, бр. 75 от 2014 г.) и при отчитане на данните за емисионен фактор, долна топлина на изгаряне и коефициент на окисление съгласно верифицираните доклади на енергийните предприятия по чл. 36 от Закона за ограничаване изменението на климата, както и на прогнозните количества горива.

(10) При утвърждаване на цените на топлинната енергия, за следващия

регулаторен/ценови период, при установяване на разлика от предходния регулаторен/ценови период между прогнозните и отчетените разходи, формиращи разходите за основно гориво – природен газ и разходите за квоти за въглеродни емисии, необходимите годишни приходи се коригират с тази разлика по следната формула:

$$Ht = Qg * (\text{Ц}_{\text{пр}} - \text{Ц}^I)t + Qe * (\text{Ц}_{\text{е}} - \text{Ц}^{\text{II}})t \pm Pt-1 \text{ където:}$$

Ht- размер на разликата от предходния регулаторен/ценови период, лв.;

Q_g – отчетено количество природен газ за ценовия период, MWh;

Ц_{пр} – индивидуална прогнозна цена на природния газ за регулаторния/ценовия период, изчислена по реда на ал. 8, т. 2, лв./ MWh;

Ц^I – отчетена индивидуална цена на природния газ за регулаторния/ценовия период, изчислена въз основа на отчетените помесечни количества потребен природен газ и постигнатата помесечна цена, като среднопретеглена стойност, към която се добавят отчетените цени за достъп и пренос през газопреносната, съответно газоразпределителната мрежа, лв./ MWh;

Q_e – отчетено количество въглеродни емисии за регулаторния период, тон;

Ц_е – прогнозна цена на въглеродните емисии, лв./тон;

Ц^{II} – отчетена средна цена на въглеродните емисии на проведените първични търгове на Европейската енергийна борса за регулаторния период, лв./тон;

P – разлика между прогнозните и отчетните разходи, формиращи разходите за основно гориво – природен газ и разходите за квоти за въглеродни емисии, в резултат на прогнозни количества и разходи, използвани за определяне на Ht-1, лв.;

t – ценовият период.

(11) В случай, че постигнатата помесечна цена на природния газ (Ц_п) по ал. 10,

1. е по-висока от утвърдената от комисията цена за съответния месец, по която общественият доставчик продава природния газ на лице, на което е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия (Ц_{бг}), за изчислението на годишната индивидуална цена за регулаторния/ценовия период се използва утвърдената от комисията цена на обществения доставчик на природен газ,

2. е по-ниска от утвърдената от комисията цена за съответния месец, по която общественият доставчик продава природния газ на лице, на което е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия (Ц_{бг}), за изчисляването на годишната индивидуална цена за регулаторния/ценовия период се използва цена (Ц_{п^I}), изчислена по формула:

$$\text{Ц}_{\text{п}^I} = 0,5 * (\text{Ц}_{\text{бг}} + \text{Ц}_{\text{п}}).$$

(12) Корекцията по ал. 10 може да бъде разсрочвана изцяло или частично при спазване на принципите по Закона за енергетиката.“

§ 2. В чл. 22 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Комисията има право при необходимост по време на регулаторния/ценовия период, но не по-често от веднъж на 6 месеца, да измени цените по чл. 2, т. 1 и 2 при условие, че е налице съществено изменение между определената прогнозна цена на природния газ за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода.“

2. Създава се нова ал. 2:

„(2) При изменението на цените по ал. 1, комисията може да приложи и корекцията по чл. 8, ал. 10 за периода от началото на регулаторния/ценовия период до това изменение.“

3. Досегашната ал. 2 става ал. 3, като в началото ѝ се добавя изразът „Извън

случаите по ал. 1“ и се поставя запетая, а думата „регулаторния“ се заменя с думите „регулаторния/ценовия“.

4. Досегашните ал. 3 и 4 стават съответно ал. 4 и ал. 5.

§ 3. В чл. 27, ал. 1 препратката към „чл. 22, ал. 2“ се заменя с препратка към „чл. 22, ал. 3“.

§ 4. Създава се нов чл.27а:

„Чл. 27а. (1) Производство за изменение на цени по чл. 22, ал. 1 се открива по инициатива на комисията.

(2) Комисията на закрито заседание приема решение за откриване на производство по ал. 1, доклад и проект на решение, и насрочва дата и час за провеждане на открито заседание и обществено обсъждане.

(3) Откритото заседание и общественото обсъждане се провеждат на една и съща дата в срок до 5 дни от закритото заседание по ал. 2.

(4) След изтичане на срока по чл. 14, ал. 3 от Закона за енергетиката комисията провежда закрито заседание, на което приема решение.“

§ 5. В чл. 30 се правят следните изменения:

1. Отменя се ал. 2.

2. В ал. 3 думите „докладите по ал. 1 и 2“ се заменят с „доклада по ал. 1“.

3. В ал. 4 думите „докладите по ал. 1 и 2“ се заменят с „доклада по ал. 1“.

§ 6. В чл. 31 се отменя ал. 2.

§ 7. В Допълнителните разпоредби се създава т. 20:

„20. "Съществено изменение между определената прогнозна цена на природния газ за регулаторния/ценовия период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода“ е налице, ако това изменение е в размер над 15 на сто.“

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 8. Заварените към датата на влизане в сила на наредбата административни производства се довършват по реда на тази наредба. При утвърждаване и/или определяне на цените за регулаторния период от 01.07.2020 г. до 30.06.2021 г. комисията не извършва корекции по реда на чл. 8, ал. 10.

§ 9. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

3. Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 5 от 2014 г. за регулиране на цените на топлинната енергия да бъде изпратена в „Държавен вестник“ за обнародване.

В заседанието по **точка втора** участват председателят Иван Н. Иванов и членовете на Комисията Светла Тодорова, Ремзи Осман, Александър Йорданов, Владко Владимиров, Георги Златев, Евгения Харитонова, Димитър Кочков.

Решението е взето с **осем гласа „за“** (Иван Н. Иванов - за, Светла Тодорова - за, Ремзи Осман - за, Александър Йорданов – за, Владко Владимиров - за, Георги Златев – за, Евгения Харитонова – за, Димитър Кочков – за), от които **четири гласа** (Александър Йорданов, Владко Владимиров, Георги Златев, Евгения Харитонова) на членовете на Комисията със стаж в енергетиката.

РЕШЕНИЯ ОТ ЗАСЕДАНИЕТО:

По т.1. както следва:

1. Приема доклад относно проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия (обн. ДВ, бр. 25 от 2017 г.);
2. Приема Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия;
3. Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия да бъде изпратена в „Държавен вестник“ за обнародване.

По т.2. както следва:

1. Приема доклад относно проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 5 от 2014 г. за регулиране на цените на топлинната енергия (ДВ, бр. 10 от 2014 г.);
2. Приема Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 5 от 2014 г. за регулиране на цените на топлинната енергия;
3. Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 5 от 2014 г. за регулиране на цените на топлинната енергия да бъде изпратена в „Държавен вестник“ за обнародване.

Приложения:

1. Доклад № Е-Дк-409/20.05.2020 г. - проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия;
2. Доклад № Е-Дк-410/20.05.2020 г. - проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 5 от 2014 г. за регулиране на цените на топлинната енергия.

ЧЛЕНОВЕ НА КЕВР:

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

.....
(С. Годорова)

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н.ИВАНОВ

.....
(Р. Осман)

.....
(А. Йорданов)

.....
(В. Владимиров)

.....
(Г. Златев)

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

Р. ТОТКОВА

.....
(Е. Харитонова)

.....
(Д. Кочков)

Протоколирал:

(А. Фикова - главен експерт)